

แนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเข้าใจ บริบททางประวัติศาสตร์

สุทธิพงษ์ โชติรัมย์* และชัยรัตน์ โตศิลา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

*Corresponding author: chotirom_s@silpakorn.edu

บทคัดย่อ

ความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์เป็นความสามารถในการอธิบายอิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างสมเหตุสมผล การส่งเสริมความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ ครูควรวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ท้าทายความรู้และความสามารถของนักเรียนโดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการอ่าน วิเคราะห์ และตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลาย ทั้งนี้ ครูควรคัดเลือกเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมความขัดแย้งทางปัญญาหรือความตึงเครียดทางประวัติศาสตร์แล้วนำมาเป็นกรณีศึกษาให้กับนักเรียนเพื่อกระตุ้นความสงสัยใคร่รู้ที่จะนำไปสู่การแสวงหาคำตอบด้วยตัวของนักเรียนเอง รวมถึงครูควรส่งเสริมให้นักเรียนหลีกเลี่ยงการใช้แนวคิดในปัจจุบันไปตัดสินการกระทำของบุคคลในประวัติศาสตร์ และให้นักเรียนได้รื้อฟื้นบริบททางประวัติศาสตร์ผ่านการใช้คำถามเชิงแนะนำ นอกจากนี้ครูควรสร้างโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความรู้เกี่ยวกับบริบททางประวัติศาสตร์ในการตีความเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่นำมาเป็นกรณีศึกษา การพัฒนาความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์จะส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นภายใต้บริบท และโลกทัศน์ของผู้คนในอดีตได้ลึกซึ้งโดยไม่นำแนวคิดในปัจจุบันไปใช้ในการตัดสินเรื่องราวในอดีตแต่นักเรียนต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับบริบททางประวัติศาสตร์เพื่ออธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง

คำสำคัญ : 1. แนวทางการจัดการเรียนการสอน 2. ความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ 3. วิชาประวัติศาสตร์

Guidelines for instructional management to promoting historical contextualization

Suttipong Chotirom* and Chairat Tosila

Faculty of Education, Silpakorn University,

Nakhon Pathom 73000, Thailand

**Corresponding author: chotirom_s@silpakorn.edu*

Abstract

Historical contextualization is the ability to reasonably explain the influences of context on historical events. To promote historical contextualization, teachers should plan and design instructional activities that challenge students' knowledge and abilities. Students should practice learning activities through reading, analyzing, and interpreting various types of historical evidence. Teachers should select historical events that enhance cognitive conflict or historical tension as case studies to encourage students' curiosity because it can stimulate them to research and find answers by themselves. Teachers should also encourage students to avoid using present-oriented concepts in judging the historical figures' actions. Students should be encouraged to reconstruct historical contexts through teachers' guided questions. Moreover, teachers should provide opportunities for students to use historical context knowledge to interpret the historical events as case studies. Developing historical contextualization will promote students to deeply understand historical events that happen to underpin the contexts and worldviews of people in the past. Through this, they will learn that they should avoid judging the past stories with present-oriented concepts. On the other hand, they will realize that knowledge of the historical context should be applied in explaining historical events.

Keywords: 1. Guidelines for instructional management 2. Historical contextualization
3. History

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นการจัดการเรียนการสอนตามแนวการศึกษาประวัติศาสตร์แบบดั้งเดิม (traditional approach of history education) ที่เน้นการสอนแบบบรรยายเนื้อหาแล้วให้นักเรียนท่องจำข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์โดยไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำการสืบสวน วิเคราะห์หลักฐาน พัฒนาการตีความ และสร้างมุมมองทางประวัติศาสตร์ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายและต่อต้านการเรียนวิชาประวัติศาสตร์เพราะไม่สามารถท่องจำเนื้อหาได้ทั้งหมด (Pongsripian, 2000: 3-6; Huijgen, Holthuis, van Bostel, & van de Grift, 2019: 459-460) รวมถึงยังมุ่งเน้นการปลูกฝังแนวคิดชาตินิยมเพื่อให้นักเรียนเกิดความรักและภาคภูมิใจต่อชาติและวัฒนธรรมของตน (Hantrakool, 2013: 325) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์แบบเน้นการท่องจำเนื้อหา และปลูกฝังแนวคิดชาตินิยมนี้ อาจไม่สอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาประวัติศาสตร์ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักการสืบเสาะความรู้จากการวิเคราะห์และตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ (Sripahol, 2008: 87) นอกเหนือจากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นยังพบปัญหาเกี่ยวกับแนวคิดปัจจุบันนิยม (presentism) ที่กำลังฝังรากลึกทางความคิดในหมู่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยเฉพาะการที่นักเรียนมีมุมมองต่อบุคคลในประวัติศาสตร์ (historical actors) ที่ตนกำลังศึกษาอยู่นั้นมีคุณลักษณะใดเวลา ไร้เพียงสา และหลอกลวงง่าย ซึ่งเป็นผลมาจากการที่นักเรียนใช้มุมมอง ค่านิยม และความรู้ในปัจจุบันไปตัดสินการกระทำของบุคคลในประวัติศาสตร์มากกว่าการทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการกระทำของบุคคลนั้น ซึ่งการทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ (historical contextualization) จะช่วยให้นักเรียนไม่เป็นผู้ตัดสินอดีตโดยใช้แนวคิดในปัจจุบัน (Lee, & Ashby, 2001; Barton, & Levstik, 2004; VanSledright, 2011)

ความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์เป็นการทำความเข้าใจความแตกต่างของบรรทัดฐานทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของยุคสมัยหนึ่งในอดีต ภายใต้การค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่นำไปสู่การเกิดสถานการณ์ทางประวัติศาสตร์และสถานการณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับเหตุการณ์นั้นซึ่งเกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกัน (Endacott, & Brooks, 2013: 43) ในวงการศึกษาประวัติศาสตร์ระดับ

นานาชาติ เช่น หลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ของสหรัฐอเมริกา เนเธอร์แลนด์ และออสเตรเลียที่ให้ความสำคัญต่อการทำความเข้าใจถึงบริบททางประวัติศาสตร์ โดยกำหนดให้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในทักษะการคิดและการให้เหตุผลทางประวัติศาสตร์ (historical thinking and reasoning skills) ของหลักสูตรการเรียนการสอนประวัติศาสตร์สำหรับการพัฒนานักเรียนทุกระดับชั้น (Huijgen, Holthuis, van Bostel, van de Grift, & Suhre, 2019: 440) ส่วนในวงการศึกษาประวัติศาสตร์ของไทย นักประวัติศาสตร์ และนักการศึกษาไทยต่างมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์มีความสำคัญต่อการศึกษาศาสตร์ประวัติศาสตร์ดังตัวอย่างการศึกษาประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา ผู้ศึกษาควรทำความเข้าใจบริบททางภูมิศาสตร์ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความเจริญรุ่งเรืองของกรุงศรีอยุธยา อันจะทำให้ผู้ศึกษารับรู้และเข้าใจได้ว่า กรุงศรีอยุธยามีได้สถาปนาขึ้นจากปฏิกิริยาของวิวัฒนาการในประวัติศาสตร์แต่ความเจริญรุ่งเรืองของกรุงศรีอยุธยานั้นเกิดจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมที่ผู้คนสมัยอยุธยาสร้างขึ้น ทำให้ผู้ศึกษาเข้าใจประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาได้ถูกต้องตามความเป็นจริง (Eiamprapai, 1992: 140-143; Brahmaboon, 1995: 53-63; Bunnak, 2010: 21 Saraya, 2017: 6-9; Nibhatsukit, 2017: 245)

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ให้กับนักเรียน นับเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งของครูประวัติศาสตร์ที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเหตุการณ์หรือพฤติกรรมของบุคคลในอดีตโดยสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางประวัติศาสตร์ รวมถึงส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียนในระดับประชาธิปไตย ซึ่งการที่นักเรียนที่มีฐานะเป็นพลเมืองคนหนึ่ง ของสังคมมีความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์จะทำให้ นักเรียนมีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในอดีตที่ส่งผลสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน อันจะนำไปสู่ความสามารถในการอภิปรายเชิงบริบทเกี่ยวกับประเด็นปัญหาทางสังคม ในปัจจุบันได้อย่างมีเหตุผล และมีส่วนร่วมในการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาทางสังคมนั้นได้อย่างเหมาะสม (Seixas, 2006: 10-11; Reisman, & Wineburg, 2008: 202; McCully, 2012: 10) บทความนี้เป็นการนำเสนอสาระสำคัญของความหมาย ลักษณะธรรมชาติ และคุณค่าของความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ รวมถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์

เพื่อให้ครูสามารถออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ การสอนประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ความหมายของความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์

ความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ (historical contextualization) เป็นองค์ประกอบหนึ่งของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ (historical thinking skills) (The College Board, 2015) หรือมีผู้ใช้คำอื่นที่มีความหมายเดียวกัน เช่น “contextualized thinking” (Reisman, & Wineburg, 2008) “understanding historical context” (George Mason University, 2011) “contextualizing” (Kucan, Cho, & Han, 2017) ทั้งนี้ ในวงการการศึกษาของต่างประเทศได้พบงานการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ ดังนี้ งานการศึกษาของ Burns (2004: 213) เรื่อง การเข้าถึงความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ในฐานะ การรับรู้มุมมอง (historical empathy as perspective recognition) ได้กำหนดให้ความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการเข้าถึงความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ (historical empathy) และได้อธิบายความหมายของความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ไว้ว่าเป็นการอธิบายพฤติกรรม และเหตุการณ์ในอดีตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม ทศนคติ และความเชื่อทางประวัติศาสตร์ ส่วน George Mason University (2011) ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาระดับนานาชาติของสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดให้ความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการคิดทางประวัติศาสตร์ (historical thinking) และได้อธิบายความหมายของความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ไว้ว่าเป็นการเชื่อมโยงกันระหว่างยุคสมัยทางประวัติศาสตร์กับสภาวะแวดล้อม เหตุการณ์ และข้อมูลหลักฐานเฉพาะ นอกจากนี้ในงานการศึกษาของ Reisman, & Wineburg (2008) เรื่อง การสอนทักษะความเข้าใจบริบทในวิชาประวัติศาสตร์ (teaching the skill of contextualizing in history) ได้อธิบายความหมายของความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ไว้ว่าเป็นการระบุเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งลงในบริบทที่เหมาะสมและอยู่ภายในขอบเขตของสภาพแวดล้อมที่มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้น ซึ่งสอดคล้องกับความหมายตามแนวคิดของ van Boxtel, & van Drie (2012) ที่ได้ศึกษาในประเด็นความรู้และกลยุทธ์ที่นักเรียนใช้เพื่อทำความเข้าใจบริบทของรูปภาพและ

เอกสารทางประวัติศาสตร์ (knowledge and strategies students use to contextualize historical images and documents) โดยอธิบายความหมายของความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ไว้ว่าเป็นการระบุปรากฏการณ์หรือการกระทำของบุคคลในบริบทของเวลา พื้นที่ และสังคม เพื่ออธิบาย เปรียบเทียบ หรือประเมินปรากฏการณ์หรือการกระทำของบุคคลในประวัติศาสตร์นั้น

ในด้านหน่วยงานทางการศึกษาระดับนานาชาติอย่าง The College Board (2015) ที่เป็นหน่วยงานคณะกรรมการระดับวิทยาลัยของสหรัฐอเมริกาได้ออกแบบและพัฒนาหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ (the AP history courses) ที่มีจุดประสงค์เพื่อให้ให้นักเรียนของสหรัฐอเมริกาได้พัฒนาความรู้ และทักษะทางประวัติศาสตร์ในขณะที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ก่อนเข้าศึกษาต่อในระดับวิทยาลัย โดยกำหนดให้ความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ไว้เป็นองค์ประกอบหนึ่งของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ ในหลักสูตรดังกล่าว และได้อธิบายความหมายของความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ไว้ว่าเป็นทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงเหตุการณ์และกระบวนการทางประวัติศาสตร์เข้ากับเวลาและสถานที่ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในระดับชาติ ภูมิภาค หรือโลก นอกจากนี้ยังพบความหมายของความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ตามแนวคิดของนักวิชาการและนักการศึกษา อย่างเช่น Kucan, Cho, & Han (2017: 217) ศึกษาเรื่องการแนะนำการฝึกปฏิบัติการคิดทางประวัติศาสตร์ในการทำความเข้าใจบริบทให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (introducing the historical thinking practice of contextualizing to middle school students) ได้อธิบายความหมายของความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ไว้ว่าเป็นการระบุเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นในบริบทของเวลาและสถานที่เฉพาะ ส่วนงานวิจัยของ Huijgen, & Holthuis (2018: 30) ในเรื่องการใช้กรอบการทำงาน 3 ขั้นตอน เพื่อส่งเสริมความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ (using a three-stage framework to promote historical contextualisation) ได้อธิบายความหมายของความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ไว้ว่าเป็นความสามารถของนักเรียนในการสร้างและใช้บริบททางประวัติศาสตร์เพื่อตีความและอธิบายปรากฏการณ์หรือการกระทำของผู้คนในอดีต ในวงการศึกษาวิจัยด้านการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย ซึ่งมีผู้แปลและให้ความหมายคำว่า

“Historical Contextualization” เป็นคำในภาษาไทยว่า “การทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์” ซึ่งเป็นการอธิบายบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากการศึกษาหลักฐานที่หลากหลาย (Pana, 2017: 29) และ “การสร้างคำอธิบายบริบททางประวัติศาสตร์” ซึ่งมีความหมายมุ่งเน้นไปที่การใช้สภาพแวดล้อมต่าง ๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดอันจะส่งผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ (Saksaen, 2017: 14)

จากการศึกษาความหมายของทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ข้างต้น ผู้เขียนสามารถสรุปได้ว่าความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ (historical contextualization) เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญ ของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ และการเข้าถึงความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการระบุและอธิบายสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อเหตุการณ์หรือพฤติกรรมของมนุษย์ในอดีตตามช่วงเวลาการศึกษา และเชื่อมโยงเหตุการณ์หรือพฤติกรรมของมนุษย์ในอดีตนั้นกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่อื่น ๆ บนพื้นฐานของการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์

ลักษณะธรรมชาติของ ความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์

ธรรมชาติของความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์นั้นมีความแตกต่างไปจากการหาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล (causation) เพราะแทนที่จะมุ่งเน้นเฉพาะสาเหตุและผลของเหตุการณ์หรือการกระทำของผู้คนในอดีตที่อาจส่งผลทำให้เกิดเหตุการณ์อื่น ๆ ตามมา นักประวัติศาสตร์ได้อ้างถึงบริบทต่าง ๆ ที่อาจไม่ได้เป็นสาเหตุหลักแต่มีอิทธิพลต่อเหตุการณ์หรือการกระทำของผู้คนในอดีตด้วยเช่นกัน ซึ่งบริบทต่าง ๆ เหล่านั้นสามารถมีอิทธิพลได้หลายระดับตั้งแต่ระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับโลก (The College Board, 2015: 103) นอกจากนี้ลักษณะธรรมชาติของความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ยังมีความเกี่ยวข้องกับการย้อนกลับไปทบทวนมุมมองผ่านกิจกรรมการวิเคราะห์หรือตีความที่จะช่วยให้เข้าใจบริบทต่าง ๆ ในอดีต อีกทั้งความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ยังสามารถเกิดขึ้นได้จากการตั้งคำถามหรือข้อปัญหาเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอดีตที่ต้องการศึกษาในปัจจุบัน โดยมีจุดประสงค์เพื่อทำการวิเคราะห์หรือตีความเหตุการณ์ที่ต้องการศึกษา และมีความเกี่ยวข้องกับการสร้าง

ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ เวลา และสถานที่ โดยผู้ศึกษาต้องทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ แล้วทำการตรวจสอบผ่านกิจกรรมการวิเคราะห์และตีความ (Wadhvani, 2016: 66)

จากลักษณะธรรมชาติของความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์เป็นทักษะที่ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจบริบทต่าง ๆ ตั้งแต่บริบทในระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับโลก ที่มีอิทธิพลต่อเหตุการณ์หรือพฤติกรรมของมนุษย์ในอดีตตามช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งที่ศึกษา การที่นักเรียนจะเกิดความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ได้นั้น ต้องอาศัยการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการตั้งคำถาม วิเคราะห์ และตีความจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนสามารถพิจารณาและอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์หรือพฤติกรรมของมนุษย์ในอดีตเหล่านั้นกับบริบทแวดล้อมต่าง ๆ ตามช่วงเวลาที่ได้ศึกษาได้อย่างสมเหตุสมผล

คุณค่าของความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์

ความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์เป็นองค์ประกอบหนึ่งในทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ (historical thinking skills) ที่นักเรียนสามารถใช้ในการตรวจสอบบริบทที่ส่งผลต่อเหตุการณ์หรือการกระทำของผู้คนในอดีต เพื่อทำความเข้าใจว่าเพราะเหตุใดจึงเกิดเหตุการณ์หรือการกระทำนั้นขึ้น (The College Board, 2015: 103) การทำความเข้าใจเหตุการณ์หรือการกระทำของผู้คนในอดีตว่า จุดเริ่มต้นมีบริบทเป็นอย่างไร นับเป็นสิ่งสำคัญต่อการทำงานร่วมกับหลักฐาน (source work) โดยเฉพาะการอ่านและตีความหลักฐาน ซึ่งผู้อ่านหลักฐานจำเป็นต้องทำความเข้าใจบริบทต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อตัวผู้บันทึกหรือผู้สร้างหลักฐาน เพื่อที่จะสามารถตีความข้อมูลจากหลักฐานชิ้นนั้น ๆ ได้ใกล้เคียงกับเจตนาที่ผู้บันทึกหรือผู้สร้างหลักฐานต้องการแสดงออกมา (Aiaosriwong, & Pattiya, 1982: 10-11; Eiamprapai, 1992: 140-143; The Stanford History Education Group, 2002; VanSledright, 2004) อีกทั้งความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ยังมีคุณค่าต่อการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนวิชาประวัติศาสตร์ การที่ครูส่งเสริมความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์จะทำให้สามารถเชื่อมต่อช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ให้กลับมามีคุณค่าและเต็มเปี่ยมไปด้วยพลังแห่งการเรียนรู้ที่จะทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและ

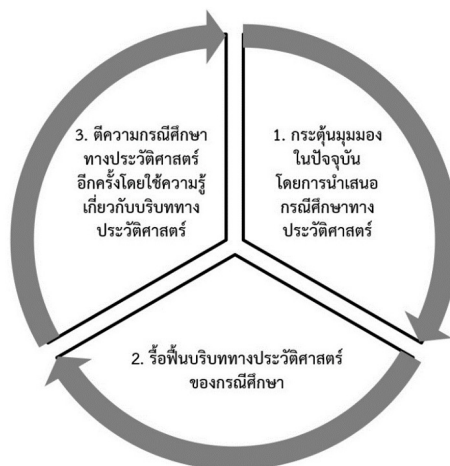
อธิบายเหตุการณ์หรือการกระทำของผู้คนในอดีตได้ สอดคล้องกับบริบทและโลกทัศน์ในช่วงเวลานั้น อันจะนำไปสู่ การตัดสินใจตีความทางประวัติศาสตร์ของผู้คนในอดีต ได้อย่างสมเหตุสมผล (Seixas, 2006: 10-11; Reisman, & Wineburg, 2008: 202) รวมถึงมีคุณค่าต่อการส่งเสริม คุณลักษณะความเป็นพลเมืองในระบบการปกครองแบบ ประชาธิปไตยของนักเรียน ซึ่งการที่นักเรียนในฐานะที่เป็น พลเมืองของสังคมมีความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์จะ ทำให้นักเรียนมีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบริบทในอดีตที่ส่งผล สืบเนื่องมาถึงปัจจุบัน อันจะนำไปสู่ความสามารถในการ อภิปรายเชิงบริบทเกี่ยวกับประเด็นความขัดแย้งทางสังคม ในปัจจุบันได้อย่างมีเหตุผล (McCully, 2012: 10) จากการศึกษา คุณค่าของความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์สรุปได้ว่า ความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ช่วยส่งเสริมให้นักเรียน สามารถตรวจสอบและอธิบายบริบทต่าง ๆ ที่มีอิทธิพล ต่อเหตุการณ์หรือการกระทำของมนุษย์ในช่วงเวลาใดช่วง เวลาหนึ่งของอดีตจากการอ่านและตีความหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ อันจะนำไปสู่การส่งเสริมให้นักเรียนเป็น

พลเมืองที่มีความเข้าใจถึงบริบทของเหตุการณ์หรือการกระทำ ของมนุษย์ในอดีตที่ส่งผลสืบเนื่องมาสู่สภาพสังคมในปัจจุบัน และร่วมมือกันแก้ไขหรือพัฒนาสังคมได้อย่างสอดคล้อง กับบริบทแวดล้อมต่อไป

แนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเข้าใจ บริบททางประวัติศาสตร์ของนักเรียน

จากการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อ ส่งเสริมความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ของนักเรียนจาก เอกสารทางวิชาการ พบว่า มีนักวิชาการและนักการศึกษา ได้นำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริม ความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ของนักเรียนไว้ดังนี้

Huijgen (2018) ได้ศึกษา และพัฒนารอบการทำงาน 3 ขั้นตอน (a three-stage framework) สำหรับครูในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเข้าใจบริบททาง ประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษามีรายละเอียด ดังปรากฏตามภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบการทำงาน 3 ขั้นตอน (a three-stage framework) สำหรับครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริม การเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ (Huijgen, 2018: 162)

1. ขั้นการนำเสนอกรณีศึกษาทางประวัติศาสตร์ที่กระตุ้น มุมมองในปัจจุบัน (presents a historical case that triggers possible present-oriented perspectives) เป็นการให้การะ งานหรือกรณีศึกษาทางประวัติศาสตร์ที่สร้างความขัดแย้ง ทางปัญญา (cognitive conflict) หรือความตึงเครียด ทางประวัติศาสตร์ (historical tension) ให้กับนักเรียนโดย นักวิชาการให้เหตุผลว่า ความขัดแย้งทางปัญญาหรือความ ตึงเครียดทางประวัติศาสตร์จะนำไปสู่การสร้าง ความเข้าใจ

บริบททางประวัติศาสตร์ให้กับนักเรียน ซึ่งความขัดแย้งทาง ปัญญาหรือความตึงเครียดทางประวัติศาสตร์จะเกิดขึ้นได้ เมื่อให้นักเรียนไม่สามารถอธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ หรือการกระทำของบุคคลในประวัติศาสตร์ (historical agent) จากการใช้มุมมองในปัจจุบัน (present-oriented perspectives) ยกตัวอย่างเช่น ครูนำเสนอกรณีศึกษาทาง ประวัติศาสตร์เป็นเรื่องราวของชาย อายุ 20 ปีคนหนึ่ง ที่อาศัยอยู่ในประเทศเยอรมนีในช่วงปี ค.ศ. 1930 และถาม

นักเรียนว่า นักเรียนสามารถอธิบายได้หรือไม่ว่าเพราะเหตุใดชายผู้นี้ถึงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับพรรคนาซี นักเรียนจะมองและตัดสินเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในลักษณะนี้ตามค่านิยม ความรู้ หรือความเชื่อในปัจจุบันที่มีต่อพรรคนาซี แต่ข้อมูลที่นักเรียนรู้นั้นไม่สามารถใช้ตัดสินเหตุการณ์หรือการกระทำของชาวเยอรมันในช่วงปี ค.ศ. 1930 ได้ ตัวอย่างบทเรียนนี้เป็นการออกแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ที่สนับสนุนการสร้างความคิดเชิงวิพากษ์หรือความตึงเครียดทางประวัติศาสตร์ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน จากนั้นครูจะสนทนากับนักเรียนถึงผลสืบเนื่องที่ตามมา (consequences) และข้อจำกัด (limitations) ของการศึกษาอดีตโดยไข่มุมมองในปัจจุบัน

2. ขั้นการสอนให้นักเรียนรื้อฟื้นบริบททางประวัติศาสตร์ของกรณีศึกษา (instructs students to reconstruct the historical context of the case) เป็นการสอนนักเรียนถึงวิธีการรื้อฟื้นบริบททางประวัติศาสตร์ให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งนักเรียนจำเป็นต้องมีแนวทางที่ชัดเจน โดยการส่งเสริมการใช้กรอบการลำดับเวลา (chronological frame) เป็นความรู้เกี่ยวกับยุคสมัยและการลำดับเวลาของเหตุการณ์หรือพัฒนาการ

ที่สำคัญในอดีต กรอบทางพื้นที่ (spatial frame) เป็นความรู้ที่เกี่ยวกับตำแหน่งและมาตราส่วนทางภูมิศาสตร์ กรอบทางการเมือง (political frame) กรอบทางเศรษฐกิจ (economic frame) และกรอบทางวัฒนธรรม (cultural frame) เป็นความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์และเงื่อนไขทางสังคมในการดำรงชีวิต ซึ่งกรอบแนวทางเหล่านี้ยังทำหน้าที่เป็นรายการตรวจสอบในสิ่งที่นักเรียนรู้หรือไม่รู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ยกตัวอย่างเช่น เมื่อครูให้นักเรียนสร้างความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ในวิกฤตการณ์คิวบา (the Cuban Missile Crisis) เมื่อปี ค.ศ. 1962 นักเรียนอาจจะเลยต่อบริบททางภูมิศาสตร์ซึ่งเป็นบริบทสำคัญในการทำความเข้าใจและอธิบายวิกฤตการณ์ครั้งนี้ ซึ่งการพิจารณากรอบแนวทางทั้งหมดนี้จะช่วยให้นักเรียนลดโอกาสในการละเลยต่อการทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ทั้งนี้ผู้สอนสามารถใช้คำถามเชิงแนะนำ (guiding questions) เพื่อช่วยผู้เรียนรื้อฟื้นบริบททางประวัติศาสตร์ได้ตามรายละเอียดในภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 คำถามเชิงแนะนำสำหรับการรื้อฟื้นบริบททางประวัติศาสตร์ (guiding questions to reconstruct a historical context) (Huijgen, 2018: 247)

3. ขั้นตอนการสอนให้นักเรียนใช้ความรู้เกี่ยวกับบริบททางประวัติศาสตร์เพื่อทำการตีความกรณีศึกษาทางประวัติศาสตร์ (instructs students to use historical context knowledge to interpret the historical case) เป็นขั้นตอนการสอนให้นักเรียนใช้ความรู้เกี่ยวกับบริบททางประวัติศาสตร์ในการตีความอดีต ซึ่งการตระหนักต่อการใช้มุมมองในปัจจุบันและการรับรู้วิธีการรื้อฟื้นบริบททางประวัติศาสตร์นั้นไม่เพียงพอที่จะทำให้การทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ประสบผลสำเร็จ นักเรียนต้องเรียนรู้ที่จะใช้ความสามารถของตนในการดำเนินการใช้บริบททางประวัติศาสตร์ เพื่อตรวจสอบและตีความเหตุการณ์หรือหลักฐานทางประวัติศาสตร์

Havekes, van Boxtel, Coppen, & Luttenberg (2012) ได้อธิบายหลักการออกแบบพัฒนาการคิดทางประวัติศาสตร์เชิงรุกโดยมุ่งเน้นความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ (the design principles of active historical thinking, focussing on historical contextualisation) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ครูจัดกิจกรรมท้าทายความรู้ทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนโดยการสร้างความไม่ลงรอยทางความคิด (challenge the historical knowledge of the students by creating a cognitive incongruity) ด้วยวิธีดังต่อไปนี้

1.1) สร้างความตึงเครียดทางประวัติศาสตร์โดยการให้ข้อมูลที่ขัดแย้งกับความรู้เดิมของนักเรียน

1.2) ท้าทายความรู้และทักษะต่าง ๆ ของนักเรียน

1.3) ท้าทายความเชื่อทางความรู้ (epistemic beliefs)

2) ครูจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นข้อพิจารณาที่พิสูจน์ได้ (stimulate substantiated considerations) ด้วยวิธีดังต่อไปนี้

2.1) เน้นการใช้คำถามเชิงประเมินค่า (evaluative question) เกี่ยวกับความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ในประเด็นเกี่ยวกับเวลา (time) ช่วงระยะเวลา (duration) สาเหตุ (cause) ความเปลี่ยนแปลง (change) และตำแหน่งที่ตั้ง (location)

2.2) กระตุ้นการใช้ความรู้เดิมผ่านคำถามที่ท้าทาย

2.3) กระตุ้นการคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริง และโมโนทัศน์โดยใช้แนวคิดที่เชื่อมโยงกัน

3) ครูเสริมต่อการเรียนรู้ของนักเรียน (scaffold students' learning) ด้วยวิธีดังต่อไปนี้

3.1) จัดโครงสร้างคำถามผ่านการให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงแก่นักเรียน

3.2) จัดโครงสร้างลำดับของการเรียนรู้โดยมีการนำเข้าสู่บทเรียนและดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ชัดเจน รวมถึงมีการส่งเสริมนักเรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เช่น การทำงานเดี่ยว งานคู่ หรือการอภิปรายกลุ่ม มีการตั้งคำถามอย่างชัดเจนโดยมุ่งเน้นไปที่เนื้อหา กระบวนการคิดทางประวัติศาสตร์ และวัตถุประสงค์การเรียนรู้

3.3) ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนผ่านการให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง สังเกต และถามคำถามเพื่อให้นักเรียนระบุเหตุผลในระหว่างการทำงานกลุ่ม

3.4) ส่งเสริมการตั้งคำถามและประเมินคำตอบระหว่างการอภิปรายในห้องเรียน

3.5) ทำให้การคิดทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนโดยให้ความใส่ใจเป็นพิเศษต่อแนวคิดเกี่ยวกับเวลาและพื้นที่

Reisman, & Wineburg (2008: 202-206) อธิบายว่าการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ ครูต้องให้นักเรียนได้มีโอกาสที่หลากหลายในการปฏิบัติและประยุกต์ใช้ความรู้ โดยมีแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ ดังนี้

1) การให้ความรู้พื้นฐาน (providing background knowledge) การพัฒนาความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ สิ่งแรกนักเรียนจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานเป็นเบื้องต้นก่อนนักเรียนไม่จำเป็นต้องรู้เรื่องราวทุกอย่างเกี่ยวกับช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ แต่ต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการลำดับเหตุการณ์ (chronology) และพัฒนาการที่สำคัญบางอย่างในอดีตเป็นพื้นฐานในกรณีของการศึกษาประวัติศาสตร์โดยใช้ความรู้เดิมโดยอัตโนมัติ อาจทำให้นักเรียนไม่เห็นถึงความแตกต่างที่สำคัญระหว่างอดีตกับปัจจุบัน ซึ่งความรู้พื้นฐานจะช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจยุคสมัยที่ไม่คุ้นเคยและสร้างมโนภาพได้อย่างถูกต้อง

2) การถามคำถามเชิงแนะนำ (asking guiding questions) การพัฒนาความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ ครูจำเป็นต้องสามารถออกแบบคำถามเชิงแนะนำ (guiding questions) ที่จะช่วยนำทางให้นักเรียนไปยังข้อมูลสำคัญและให้นักเรียนสร้างความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์หรือยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ ซึ่งการถามคำถามเชิงแนะนำจะช่วยให้ นักเรียนสามารถนำบริบททางประวัติศาสตร์ (historical context) มาใช้ในการอ่านหลักฐานทางประวัติศาสตร์

เพื่อทำความเข้าใจบริบทของเหตุการณ์ในอดีต นักเรียนจะสามารถเรียนรู้ประวัติศาสตร์ได้มากขึ้น ถ้านักเรียนได้อ่านและมีปฏิสัมพันธ์กับหลักฐานอย่างเป็นขั้นตอน อีกทั้งการใช้คำถามเชิงแนะนำจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้อ่านหลักฐานอย่างรอบคอบ และคิดเชิงลึกเกี่ยวกับแหล่งที่มาของหลักฐานบริบททางประวัติศาสตร์ และการใช้สำนวนภาษาในหลักฐานทางประวัติศาสตร์นั้น ๆ

3) การสร้างแบบจำลองทางความคิดในการทำความเข้าใจบริบทที่ชัดเจน (explicitly modeling contextualized thinking) ในการพัฒนาความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ ครูต้องแสดงให้เห็นให้นักเรียนเห็นว่า ความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์มีลักษณะเป็นอย่างไร ซึ่งเครื่องมือที่สามารถใช้ในการพัฒนาความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ คือ การคิดออกเสียงได้อย่างชำนาญ (the expert think-aloud) โดยเทคนิคการคิดออกเสียงถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในการวิจัยพฤติกรรม การเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย เป็นการให้นักเรียนรายงานสิ่งที่พวกเขากำลังคิด กระทำ และรู้สึก เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติงานบางอย่าง วิธีการนี้ถูกนำมาใช้เพื่อช่วยให้นักเรียนมีความคิดที่ชัดเจนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่หลากหลาย รวมไปถึงการอ่านข้อความหลักฐานทางประวัติศาสตร์

Hutton, & Hembacher (2012: 36) อธิบายว่า ครูสามารถใช้เส้นเวลา (timelines) ภาพ (visuals) และวรรณกรรม (literature) เป็นสื่อในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ให้กับนักเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การใช้เส้นเวลา (using timelines) ที่สร้างขึ้นมาจากบริบทตามลำดับเหตุการณ์ (chronological context) ซึ่งการคิดตามลำดับเหตุการณ์ (chronological thinking) เป็นหัวใจสำคัญของการให้เหตุผลทางประวัติศาสตร์ (historical reasoning) ถ้านักเรียนขาดความเข้าใจต่อเวลาในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตที่ชัดเจน นักเรียนจะมองว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นเรื่องที่ซับซ้อน ซึ่งการใช้เส้นเวลาจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในการทำความเข้าใจจุดเปลี่ยน (turning point) ในประวัติศาสตร์ที่นักเรียนกำลังศึกษา และทำให้นักเรียนเห็นถึงช่วงเวลาสำคัญต่าง ๆ ในบริบทของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

2) การใช้ภาพ (using visuals) เช่น ภาพเขียน ภาพวาด และภาพถ่ายจากอดีต ยกตัวอย่างเช่น ครูให้นักเรียนเดินชมห้องจัดแสดงรูปภาพ ซึ่งนักเรียนจะมีโอกาสได้ดูภาพวิถีชีวิตของผู้คนในอดีต รวมไปถึงภาพถ่ายสิ่งประดิษฐ์ และภาพวาด

ที่แสดงให้เห็นถึงกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้คนในอดีต เช่น ภาพการค้าขาย ขณะที่นักเรียนเดินชมห้องจัดแสดงรูปภาพ ครูอาจให้นักเรียนตั้งข้อสังเกตว่า ภาพนั้นคืออะไร และเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในอดีตอย่างไร การให้นักเรียนเดินชมห้องจัดแสดงรูปภาพจะช่วยกระตุ้นความสนใจเรื่องราวในอดีตของนักเรียนมากขึ้น

3) การใช้วรรณกรรม (using literature) เช่น นิยายอิงประวัติศาสตร์ (historical fiction) สามารถช่วยให้นักเรียนเข้าใจถึงสิ่งที่เกิดขึ้นและมุมมองของผู้คนในช่วงเวลาและสถานที่หนึ่ง ๆ ยกตัวอย่างเช่น ครูให้นักเรียนอ่านนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ ส่งผลให้นักเรียนมีโอกาสได้นึกถึงภาพกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้คนในอดีต และได้ตั้งข้อสังเกตว่า ผู้คนสมัยนั้นแต่งกายอย่างไร บ้านเรือนของพวกเขาามีลักษณะเป็นอย่างไร รวมทั้งกิจกรรมและบทบาทต่าง ๆ ของผู้คนเหล่านั้นเป็นอย่างไร เรื่องราวในนวนิยายอิงประวัติศาสตร์จะนำอดีตมาสู่ชีวิตในปัจจุบันของนักเรียน และช่วยให้นักเรียนเข้าใจหลักฐานขั้นต้นที่ตนกำลังศึกษา

บทสรุป

ความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ (historical contextualization) เป็นองค์ประกอบหนึ่งของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถระบุสภาพแวดล้อม และอธิบายอิทธิพลของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ตามช่วงเวลาการศึกษา และเชื่อมโยงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับปรากฏการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่อื่น ๆ บนพื้นฐานของการตีความหลักฐานตามสภาพแวดล้อมทางประวัติศาสตร์แนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ ครูควรวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีลักษณะท้าทายความรู้และความสามารถของนักเรียนผ่านการส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลาย ทั้งนี้ ครูจำเป็นต้องคัดเลือกเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีเนื้อหาในลักษณะสร้างความขัดแย้งทางปัญญาหรือความตึงเครียดทางประวัติศาสตร์นำมาเป็นกรณีศึกษาทางประวัติศาสตร์ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดข้อสงสัยตั้งคำถามและแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง รวมถึงควรจัดเตรียมคำถาม และหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างเพียงพอที่จะให้นักเรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจต่อสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

นอกจากนี้ควรให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการลำดับเหตุการณ์เพื่อให้นักเรียนสามารถทำความเข้าใจเหตุการณ์ในอดีตที่ไม่คุ้นเคย และสร้างมโนภาพได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งควรส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักต่อปัญหาการใช้แนวคิดในปัจจุบันมาตัดสินการกระทำของบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ อันจะทำให้นักเรียนไม่ประสบผลสำเร็จต่อการทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ และควรส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้พื้นบริบททางประวัติศาสตร์ผ่านการใช้คำถามเชิงแนะอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ ครูสามารถพิจารณาเลือกใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น เส้นเวลา รูปภาพ งานวรรณกรรม เป็นต้น นำมาประกอบการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ให้กับนักเรียน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์จะส่งผลให้นักเรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำของบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างสมเหตุสมผล และยังมีคุณค่าต่อการส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนที่นับเป็นเป้าหมายสำคัญของวิชาสังคมศึกษา เพราะการที่นักเรียนมีความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์จะทำให้นักเรียนมีข้อมูลความรู้เกี่ยวกับบริบทของเหตุการณ์ในอดีตที่ส่งผลสืบเนื่องมาถึงปัจจุบัน อันนำไปสู่ความสามารถในการอภิปรายประเด็นปัญหาทางสังคมได้ โดยสอดคล้องกับบริบทจากอดีตและร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขปัญหาทางสังคมดังกล่าวได้อย่างเหมาะสมต่อไป

References

- Aiaosriwong, Nithi, & Pattiya, Arkom. (1982). **Historical Evidences in Thailand (หลักฐานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย)**. Bangkok: Duang Dee Printing.
- Barton, K. C., & Levstik, L. S. (2004). **Teaching History for the Common Good**. London: Lawrence Erlbaum Associates.
- Brahmaboon, Seubsang. (1995). History and Development of the Country: Perspectives of Historians (ประวัติศาสตร์กับการพัฒนาประเทศ: ทรรศนะนักประวัติศาสตร์). **The National Defence College of Thailand Journal**, 38(1): 53-63.
- Bunnak, Piyanat. (2010). Concept Theory and Historical Research Methodology (แนวคิด ทฤษฎี และระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์). In **Thai Studies in the Context of Diversity (ไทยคดีศึกษาในบริบทแห่งความหลากหลาย)**, (p. 21). Bangkok: School of Liberal Arts, Sukhothai Thammathirat Open University.
- Burns, R. (2004). Historical Empathy as Perspective Recognition. In K. C. Barton & L. S. Levstik (Eds.), **Teaching History for the Common Good**, (pp. 206-227). London: Lawrence Erlbaum Associates.
- Eiamprapai, Weena. (1992). **Historical Evidences (หลักฐานทางประวัติศาสตร์)**. Bangkok: OS Printing House Co.,Ltd.
- Endacott, J., & Brooks, S. (2013). An Updated Theoretical and Practical Model for Promoting Historical Empathy. **Social Studies Research and Practice**, 8(1): 41-58.
- George Mason University. (2011). **What is Historical Thinking?** [Online]. Retrieved February 6, 2021 from <https://teachinghistory.org/nhec-blog/24434>
- Hantrakool, Pornpen. (2013). Teaching Technique and Using Teaching Innovation in History (เทคนิคการสอนและการใช้นวัตกรรมการสอนวิชาประวัติศาสตร์). In Chattip Natsupa & Chalongs Soontravanich (Eds.), **History, Religion, Culture, and Education: A Collection of Thai Studies Articles to Recall Professor Ishii Yoneo (ประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรม และการศึกษา รวบรวมบทความไทยศึกษาเพื่อระลึกถึง ศาสตราจารย์อิชิอิ โยเนะโอะ)**, (p. 325). Bangkok: Dansutta Printing.
- Havekes, H., van Bostel, C., Coppens, P.-A., & Luttenberg, J. (2012). Knowing and Doing History: A Conceptual Framework and Pedagogy for Teaching Historical Contextualisation. **International Journal of Historical Learning, Teaching and Research**, 11(1): 72-97.
- Huijgen, T. (2018). **Balancing Between the Present and the Past: Promoting Students' Ability to Perform Historical Contextualization**. Doctoral dissertation, University of Groningen, Netherlands.
- Huijgen, T., & Holthuis, P. (2018). 'Man, People in the Past were Indeed Stupid.' Using a Three-Stage Framework to Promote Historical Contextualisation.

- Teaching History**, 172: 30.
- Huijgen, T., Holthuis, P., van Boxtel, C., & van de Grift, W. (2019). Promoting Historical Contextualisation in Classrooms: an Observational Study. **Educational Studies**, 45(4): 456-479.
- Huijgen, T., Holthuis, P., van Boxtel, C., van de Grift, W., & Suhre, C. (2019). Students' Historical Contextualization and the Cold War. **British Journal of Educational Studies**, 67(4): 439-468.
- Hutton, L. A., & Hembacher, D. (2012). Developing Historical Thinking with English Learners. **Social Studies Review**, 51: 30-45.
- Lee, P., & Ashby, R. (2001). Empathy, Perspective Taking, and Rational Understanding. In O. Davis, E. Yeager, & S. Foster (Eds.), **Historical Empathy and Perspective Taking in the Social Studies**. Lanham, MD: Rowan & Littlefield.
- Kucan, L., Cho, B.-Y., & Han, H. (2017). Introducing the Historical Thinking Practice of Contextualizing to Middle School Students. **The Social Studies**, 108(5): 210-218.
- Nibhatsukit, Warangkana. (2017). **The Ayutthaya History (ประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา)**. Nonthaburi: Sarakadee Press.
- McCully, A. (2012). History Teaching, Conflict and the Legacy of the Past. **Education, Citizenship and Social Justice**, 7(2): 145-159.
- Pana, Supanut. (2017). **Development of History Instruction Based on Group Investigation and Magic If Approaches to Promote Historical Thinking Skills and Historical Empathy of Upper Secondary School Students (การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิด กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย)**. Doctoral dissertation, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.
- Pongsripian, Winai. (2000). The Teachers and Teaching Thai History (ครูกับการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทย). In Prasert Na Nagara et al. (Eds.), **Instructional History Handbook: How to Learn Thai History (คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์: ประวัติศาสตร์ไทยจะเรียนจะสอนกันอย่างไร)**, (pp. 3-6). Bangkok: Religious Press.
- Reisman, A., & Wineburg, S. (2008). Teaching the Skill of Contextualizing in History. **The Social Studies**, 99(5): 202-207.
- Saksaen, Narongrit. (2017). **Effects of Using DACIR Instructional Process on Historical Empathy and Attitude Towards Historical Studies of Tenth Grade Students (ผลของการใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบ DACIR ที่มีต่อการเข้าถึงความรู้สึกทางประวัติศาสตร์และเจตคติต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4)**. Master's dissertation (Teaching Social Studies), Silpakorn University, Nakhon Pathom, Thailand.
- Saraya, Thida (Ed.). (2017). **The Ayutthaya History (ประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา)**. Nonthaburi: Sarakadee Press.
- Seixas, P. (2006). **Benchmarks of Historical Thinking: A Framework for Assessment in Canada**. Columbia: Centre for the Study of Historical Consciousness, The University of British Columbia.
- Sripahol, Siriwan. (2008). Instructional Management of History in School (การจัดการเรียน การสอนสาระประวัติศาสตร์ในโรงเรียน). **Journal of Teachers' Professional Development**, 107(11): 87.
- The College Board. (2015). **AP United States History Including the Curriculum Framework, Updated Fall 2015**. New York: The College Board.
- The Stanford History Education Group. (2002). **Reading Like a Historian**. [Online]. Retrieved February 6, 2021 from <https://sheg.stanford.edu/history-lessons>
- van Boxtel, C., & van Drie, J. (2012). 'That's in the Time of the Romans!' Knowledge and Strategies Students Use to Contextualize Historical Images and Documents. **Cognition and Instruction**, 30(2): 113-145.

VanSledright, B. (2004). What Does It Mean to Think Historically...and How Do You Teach It? **Social Education**, 68(3): 230-233.

VanSledright, B. (2011). **The Challenge of Rethinking History Education: On Practices, Theories, and Policy**. New York: Taylor & Francis.

Wadhwani, R. D. (2016). Entrepreneurship in Historical Context: Using History to Develop Theory and Understand Process. In F. Welter, & W. Gartner (Eds.), **A Research Agenda for Entrepreneurship and Context**, (pp. 65-78). Cheltenham: Edward Elgar Pub.